

Handläggare:
Thomas Wedegren

Landstingsstyrelsen

Yttrande över Landstingsrevisorernas rapport 14/2009 – Granskning av landstingsstyrelsens samordnade upphandlingar

Ärendet

Landstingsrevisorerna har överlämnat revisionsrapport "Granskning av landstingsstyrelsens samordnade upphandlingar" för yttrande.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att som yttrande över revisionsrapporten 14/2009 överlämna detta tjänsteutlåtande.

Förvaltningens synpunkter

Landstingsrevisorerna har granskat den samordnade upphandlingen och om upphandlingsprocessen genomförs på ett effektivt sätt och i enlighet med gällande regelverk.

Granskade upphandlingar

Granskningen har omfattat sex upphandlingar, däribland kostupphandlingen, som landstingets revisorer bedömt som strategiska därför att de gällt ansevärd belopp eller avsett att tillgodose ett strategiskt behov hos landstinget.

Förvaltningen kan konstatera att granskningen inte visat allvarliga brister i någon av de granskade upphandlingarna. Förvaltningen vill dock framhålla att den inte delar revisionens åsikt rörande den brist som revisionen anser anbudens giltighetstid utgör. Istället anser förvaltningen att tiden väl speglar den tid som behövs för utvärdering och tid för att säkerställa att landstinget inte hamnar i en situation där en upphandling överprövas och krav på förlängning av anbud måste ske.

Kostupphandlingen har granskats utifrån frågeställningen om den genomförts i enlighet med upphandlingslagens regelsystem. I revisorernas rapport konstateras att upphandlingen i detta avseende inte föranleder några anmärkningar. Det konstateras vidare i rapporten att tillsynsmyndigheten, Konkurrensverket, i en egen granskning gjort samma bedömning.

Den samordnade upphandlingens roll

Granskningen lyfter fram att den samordnade upphandlingen bör ges ett mer tydligt uppdrag och en aktivare roll så att fler varu- och tjänsteområden täcks av samordnade avtal.

Förvaltningen delar revisorernas synpunkter. Genom landstingets nyligen antagna upphandlingspolicy kommer en ökad samordning ske naturligt både i form av en potential att öka antalet varu- och tjänsteområden men även genom ett mer utvecklat samarbete med upphandlingsansvariga inom landstingets olika verksamheter.

Vidare framhålls att uppdraget bör omfatta att aktivt arbeta med information om upphandlingar och förändringar i regelverket till förvaltningar och bolag inom landstinget. Att den centrala upphandlingsfunktionen ges en roll att samverka med de övriga upphandlingsansvariga i landstinget får anses ingå i avdelningens uppdrag. I förhållande till sjukhusens upphandlingavdelningar finns redan ett gott samarbete, som naturligtvis kan utvecklas, och former för att även involvera landstingets andra verksamheter pågår exempelvis i form av studier av gemensamt upphandlingsstöd, utbildningssatsningar m.m.

System för uppföljning

Granskningen framhåller vikten av ändamålsenlig uppföljning och vikten av att skaffa sig en överblick över inköpsvolymen i syfte att utveckla och effektivisera landstingets hela upphandlingsverksamhet. En sådan överblick skulle möjliggöra kontroll av bl.a. avtalstrohet och ge underlag för framtida samordningsbehov.

Förvaltningen delar även här revisorernas åsikter. SLL Upphandling har, bl.a. som en direkt följd av tidigare års revisionsrapporter, tillsammans med sjukhusens upphandlingsenheter och SLSO införskaffat ett analysverktyg som ökar möjligheten till uppföljning i detta avseendet. Anledningen till att endast dessa verksamheter omfattats grundar sig på att de endast är dessa som använder sig av landstingets beställningssystem och därför har data som kan utgöra grunden för vidare analyser. Anskaffningen av ett analysverktyg förändrar dock inte det faktum att uppföljningen alltjämt sker på

verksamhetsnivå (bolag, förvaltning) och att kvalitén på uppföljningen är avhängd kvalitén på det data som finns att tillgå för uppföljning.

Expertdeltagande

Granskningen framhåller vikten av deltagandet av experter från verksamheterna i arbetet med att utforma de förfrågningsunderlag som används vid samordnade upphandlingar.

SLL Upphandling och framför allt sjukhusen inkl. SLSO har sedan lång tid tillbaka väl utarbetade rutiner för att tillgodose verksamhetsföreträdares deltagande i expertgrupper. Då behovet av en viss vara eller viss tjänst alltid hänför sig till ett verksamhetsbehov är det naturligtvis så att inga samordnade upphandlingar överhuvudtaget genomförs utan detta deltagande.

Precis som uppmärksammas i revisionsrapporten är det dessvärre ibland svårt att få erforderligt deltagande i dessa expertgrupper. Sedan en tid tillbaka har rutiner omarbetats så att verksamheterna själva får ett tydligare uppdrag att tillse att expertgrupperna bemannas på ett ändamålsenligt sätt. I förhållande till Karolinska Universitetssjukhuset pågår sedan i vintras ett försök i syfte att gå ännu längre i detta arbete bl.a. genom lokala förmöten för att säkerställa att rätt personer med rätt mandat ingår i expertgrupperna.

I den nyligen antagna upphandlingspolicyn tydliggörs även vikten av, och verksamheternas ansvar för, en riktig bemanning av expertgrupper vid upphandlingar vilket förhoppningsvis även det leder till effektivare upphandlingsarbete.

Kvalitetssäkring

I rapporten framhålls vikten av att utveckla kvalitetsgranskningen av de förfrågningsunderlag som utgör grunden för de samordnade upphandlingarna. Sedan förra året har det införts mer formaliserade rutiner kring kvalitetsgranskning av förfrågningsunderlagen vilket på sikt innebär att riskerna för felaktigheter minskar. Vid sidan av denna kvalitetssäkring utgör den juridiska avdelningen ett stöd för att de legala aspekterna säkerställs såväl vad gäller förfrågningsunderlag som de övriga kraven som lagstiftningen uppställer.

Kvalitetsbrister i ett förfrågningsunderlag hänför sig dock inte alltid till vare sig lagreglerade eller kommersiella frågeställningar utan till kraven på föremålet för upphandlingen. Denna typ av brister kan naturligtvis inte fullt ut hanteras eller ens upptäckas av landstingets centrala

upphandlingsorganisation eller juridiska avdelning. Istället måste dessa brister hanteras av just de verksamheter som har behov av den vara eller tjänst som ska upphandlas.

I syfte att möjliggöra denna typ av kvalitetssäkring utgår nuvarande arbetssätt från ett tydligare verksamhetsdeltagande och verksamhetsansvar. I dag bildas så gott som undantagslöst styrgrupper vid alla samordnade upphandlingar. SMIL gruppen (upphandlingsansvariga från sjukhusen inkl. SLSO) utgör styrgrupp för alla samordnade upphandlingar av hälso- och sjukvårdens förbrukningsmaterial.

Transparens

De brister i transparens i landstingets beställningssystem Clockwork som uppmärksammas är en naturlig följd av den finansieringsform som är vald för landstingets logistik bolag MediCarrier. Slutsatsen att denna brist kan bidra till en sämre avtalstrohet mot ingångna avtal är riktig. För att komma tillrätta med detta torde en förändring av finansieringsformen vara nödvändig. Det bör därför övervägas om en översyn ska göras i detta avseende.

Miljökonsekvenser av beslutet

Beslutet medför oförändrade konsekvenser för miljön

Mona Boström
Landstingsdirektör

Anne Rundquist
Chefsjurist